

Kto zaplatí za Korona zločiny politikov?

- CZ24 News | 15. srpna 2021

SLOVENSKO: V Európe – a na Slovensku zvlášť – si ľudia počas pandémie zvykli na to, že nám skratka vládnu babráci.

Keď kolegyňa Eva Čobejová pred takmer mesiacom opísala, aké kontroly zažila pri návrate z chorvátskej dovolenky na slovenských hraniciach, mnohí čitatelia jej veľmi neverili. Čobejová napísala, že „špalier mužov v uniformách“ vyzeral, „akoby sa v našej krajine počas tých pár dní, čo sme boli na dovolenke, udial vojenský prevrat“, pričom ju v horúčave tých „manévrov“ napokon nikto nekontroloval. Milšie povahy jej vyčítali „novinársku hyperbolu“ alebo ju napomínali s tým, že „zopár našich lajdáckych policajtov na hranici asi neznamená *vojenský prevrat*“. Horlivejšie typy jej rovno nadávali do kotlebov.

Bolo to v polovici júla, kolegyňa mohla vtedy porovnať dianie na hraniciach spolu štyroch stredoeurópskych krajín. Teraz je polovica augusta a ja môžem porovnať hranice dokopy deviatich európskych krajín.

A musím vám povedať – Slovensko aj pred mojimi očami vyniklo presne tak, ako sa to zdalo Eve Čobejovej v júli. Človek by očakával, že v princípe pochopiteľný projekt oddialiť rozmach delta variantu sa na hraniciach medzitým určite upravil. Stal sa presný opak: kým vaša vláda novým covid automatom dosiahla suverénny rekord – takto domotať a schatizovať svoje opatrenia nedokáže v Európe nikto –, vaši policajti na hranici sa domotali ešte väčšmi.

Z deviatich krajín, ktoré som teraz na vrchole leta precestoval, ma sedem vôbec nekontrolovalo. Šesť krajín nemalo na hranici nikoho, rakúsky vojak sa hral na smartfóne, takže Česko, Poľsko, Litva, Lotyšsko, Estónsko, Švédsko, Nemecko a istým spôsobom aj Rakúsko sa spoliehali na to, že ich väčšinou dosť prísne podmienky vstupu vyvolávajú samy od seba odstrašujúci efekt.

Ôsmou z deviatich krajín bolo Fínsko, v protipandemickom boji najúspešnejšia krajina Európskej únie. Nie je ťažké zistiť, čomu Fíni vďačia za ten svoj úspech – mali vo veľkej miere zavreté hranice, donedávna dnu nepustili ani estónskych pendlerov. Do poslednej chvíle som nevedel, či mi s dvoma dávkami vakcíny a čerstvým PCR testom dovoľia tranzit cez Fínsko.

Hoci svoje podmienky vstupu už značne uvoľnili, musel som ako každý cestujúci absolvovať rozhovor s brigádničkou zdravotníckeho úradu, napokon mi pekne zažehlala šťastnú cestu. Nech si o tom myslíme čokoľvek, menej odláhlé a bohaté krajiny by za takú stratégiu draho zaplatili, nedá sa však už pochybovať o tom, že fínska cesta funguje.

Mojou deviatou krajinou bola vaša. Bola zo všetkých tou najzaujímavejšou. Bola mimochodom aj jedinou krajinou, ktorá svojimi kontrolami na hranici vyvoláva zápchu.

Keď som v stredu zavítal na vašu severnú hranicu, vyzeral som podozrivo. Mal som za sebou 16-dňovú cestu a 6200 kilometrov a bolo to na mne vidieť, bol som unavený a zarastený, neskutočný bordel v aute, kufor a všetky sedačky plné, k tomu ešte povykľadané veci na sušenie po jednom švédskom lejaku.

Keby som bol pohraničiarom, zoberiem si takéhoto chlapíka na paškál. Aj v stredu ste mali na hraniciach manévry, stála tam celá rota mladých policajtov, ktorí pôsobili oddýchnuto, vtipkovali medzi sebou, kecali. Odhadom 10-20 percent z nich aj pracovalo. Jeden z nich mal ten správny

inštinkt a poslal ma na pravý pruh. Autá na ľavom pruhu prešli bez kontroly papierov, pravý pruh bol zrejme pre ťažké prípady. Zaparkovalo tam jediné auto, značkový biely tereňák so záhrebskou značkou. To auto bolo prázdne.

Čakal som chvíľu na kontrolu, kým z diaľky na mňa policajt, ktorý sa správal ako vedúci celého zásahu, kričal: „Ty tu čo hľadáš?“ – „Ved' on mi povedal!“ Vedúci nahnevane krútil hlavou a vykrikol: „Utekaj!“ Čo som mal robiť, papiere som mal síce v poriadku, nikto ich však vidieť nechcel, tak som teda utiekol.

Nech mi to tiež čitatelia odbijú ako novinársku hyperbolu, osobne môžem svedčiť o tom, že v mojej prítomnosti spolu 20-30 policajtov nijako nekontrolovalo osadenstvo 20-30 áut, kým si za ten čas možno pozreli covid-pass jedného Záhrebčana. Ani to však neviem povedať, keďže v záhrebskom aute nikto nesesedel, možno boli na výsluchu alebo na wecku.

Samozrejme, na svete sú aj horšie veci ako neschopnosť štátu s najväčším počtom policajtov v celej Európskej únii, aby si nejakým rozumným spôsobom strážil hranice. Nie je to hrozné, je to len trochu smiešne. Vážne následky to doteraz pravdepodobne nemá, slovenská incidencia je stále rozprávkovo nízka, po veľmi nešťastnej zime máte v lete zase trošku šťastia, no a inak je riadna smola, že vám práve teraz beží vojna v bezpečnostných službách, s tým nič nespravíme.

Hrozné je niečo iné: nikoho to očividné zlyhanie už nevyrušuje.

V Európe – a na Slovensku zvlášť – si ľudia zvykli počas pandémie na to, že nám skratka vládnu babráci. Pritom nešlo vždy len o to, že títo babráci vo svojej bezradnosti vyhlásili prehnané, zbytočné alebo sprosté opatrenia – spáchali často aj neludské zverstvá.

Tým, čo to už zabudli, pripomínam len zopár z nich: európske vlády nechali desiatky tisíc ľudí zomrieť v samote, v kolíske našej civilizácie zakázali pohreby. V Nemecku ešte v máji šokoval obvykle veľmi zábavný komentátor Jan Fleischhauer stĺpčekom o tom, že nemôže vidieť svoju zomierajúcu mamu v domove seniorov. Moja krajina sa na jar minulého roku pohoršovala nad hromadným umieraním nechránených švédskych seniorov v DSS-kách, na jeseň zomrela masa (uzavretých!) rakúskych seniorov a žiaden krik. Jedine zelený vicekancelár sa tichučko ospravedlnil a nebola to správa dňa. Vaša vláda zase zvažala občanov do lágrov a je to zabudnuté.

Iste, mýliť sa je ok, sám stále nemám vždy jasno v tom, aké opatrenia boli správne a aké nie. Napríklad plošné testovanie, otvorenie škôl, lockdown – o tom by sa malo ešte dlho debatovať, sú silné argumenty za a proti.

Lenže my sme videli v mnohých krajinách aj vedomé opakovanie preukázateľne ťažkých chýb. Vo Francúzsku napríklad platil ešte v tomto roku taký zákaz vychádzania, že sa človek dostal von len so psiskom, prechádzky na čerstvom vzduchu mali Francúzi zakázané. Mnohé opatrenia sú tak na hlavu, že si vyžadujú trest.

Žiaden trest však nebude, nikto seriózný ešte nežiadal norimberský proces pre zločiny v časoch korony, žiadna vláda v okolí kvôli vírusu nepadla. Zlyhaní je tak veľa, vládari týrali občanov toľko a nechali pri celej svojej zúrivosti zomrieť takú masu občanov, že by to preťažilo každý bežný aj špeciálny súd.

A tak sa na to zabúda. Zločin zostane nepotrestaný.

V niektorých krajinách sa aspoň konajú súdy. Zvlášť neludsky sa predvádzala španielska vláda: na jar minulého roka zavrata celý národ doma, približne tri alebo štyri milióny Španielov boli uväznené v bytovkách, ktoré ani nemajú okno na ulicu, polícia medzi 14. marcom a 21. júnom zatkla 10-tisíc

občanov za nerešpektovanie tých kontraproduktívnych opatrení. Nedávno Ústavný súd Španielska zrušil tie predpisy ako protiústavné.

To je lepšie ako nič. Lenže zodpovedným politikom za to nič nehrozí. Súdy obvykle zrušia opatrenia, ktoré už dávno neplatia. To zlých politikov veľmi odstraší.

Možné riešenie má inak dosť pomýlená skupinka aktivistov vo Švédsku. Volajú sa „Media Watchdogs of Sweden“ a kritizujú najmä spôsob, akým sa švédske médiá počas pandémie nechali podplatiť vládou. S tým majú pravdu, švédske noviny nápadným spôsobom šetrili švédsku vládu za uvoľnenú švédsku cestu, rovnako ako rakúske médiá šetrili rakúsku vládu za osem a pol mesiacov lockdownovania – rakúske médiá totiž dostali od svojej vlády približne rovnakú sumu.

Až na ten dôležitý postreh sú Media Watchdogs okrajovými cudzincami žijúcimi vo Švédsku, ktorí rok a pol túžili po lockdowne, ale u sebavedomých Švédov nepochodili. Ich vodcom je írsky homosexuál, ktorý sa medzitým zatrpknuto stiahol domov. Z Írska stále tweetuje proti švédskej koronapolitike, v skutočnosti tá skupinka skončila.

Inšpirujúcou je však jedna požiadavka tejto skupinky. Na začiatku chceli dostať hlavného švédskeho epidemiológa Andersa Tegnella na Súdny dvor na ochranu ľudských práv v Štrasburgu. Odkedy pochopili, že to nie je schodná cesta, žiadajú pre Švédsko „Truth Commission“. Takáto komisia pôsobila napríklad v Južnej Afrike pod predsedníctvom biskupa Desmonda Tuta v porovnateľnej situácii: neexistoval súd, ktorý bol schopný vyrovnať sa s veľkým množstvom zločinov počas politiky apartheidu. Zaviedli preto „Komisiu pre pravdu a zmierenie“, pred ktorou sa páchatelia museli obhajovať, ktorá im však v prípade priznania garantovala amnestiu. Nešlo primárne o trest, ale o zistenie pravdy a následné zmierenie.

Myslím si, že niečo také by nám aj v Európe mohlo pomáhať. Samozrejme, viem, že nič také nebude, veď drvivá väčšina tých babrákov je stále pri moci, v politike aj v médiách.

Musíme si však našu komisiu pravdy robiť sami, v malom počte médií, ktoré nemajú maslo na hlave, vo verejnom priestore, ktorý nám ešte zostal, a potom vo voľbách. Nikdy im nesmieme tie zverstvá zabudnúť. Inak s nami urobia ešte horšie veci.

Autor: Martin Leidenfrost